

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

ELLİ ÜÇÜNCÜ İNİKAT

15 - İV - 1929 PAZARTESİ

Münderecat

	Sayfa
1 - Sabık zabıt hulasası	62
2 - Havale edilen evrak	62
3 - Nüzakere edilen meddeler	63
1 - $\frac{1}{248}$ numaralı mandıra ve ağıllar kanun lâyihası ve Ziraat ve Adliye Encümenleri Mazbataları	63

1 — SABIK ZABIT HULASASI

Nurettin Ali Beyin riyasetleriyle aktolunarak bazı devairin 1928 mali senesi bütçelerine fevkalâde ve munzam tahsisat itasına, münakale icrasına ve tahsisat imhasına mütedair kanun lâyihası müzakere ve tadilen kabul edildi.

Bir şahsın idamı hakkındaki mazbata ile Evkaf, Hudut ve Sahiller Sıhhat ve Mülga Demir yolları İnşaat ve İşletme Umum Müdürlükleri ve mülga Öksüz Yurtları 1341-1925 seneleri hesabı kat'ileri hakkındaki

kanun lâyihasları ve madalyası şeridinin kırmızıya tebdilini ve istiklâl madalyasıyla taltifini talep eden iki zata mütaallik mazbata kabul olundu.

İcra ve İflas kanun lâyihasının perşembe günü müstacelen ve küll halinde müzakeresi karargir olarak pazartesi günü toplanılmak üzere celseye nihayet verildi.

Kâtip	Kâtip	Reis Vekili
Tokat	Yozgat	
S. Tevfik	Avni	Nurettin Ali

2 — HAVALE EDİLEN EVRAK

Lâyhalar

1 — Bilâvasıta vergilere munzam kesirlerin, vergilerin asıllarıyla tevhidine ve vergiler nisbetleri üzerinde icra kılınan tadilâta dair kanun lâyihası (Maliye ve Bütçe Encümenlerine)

2 — Maaşatın tevhit ve teadülüne dair kanun lâyihası (Bütçe Encümenine)

Mazbatalar

3 — Ankara şehri İmar Müdürlüğünün teşkilât ve vazafine dair kanunun muvakkat

maddesinin tadili hakkında $\frac{1}{404}$ numaralı kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatası (Ruznameye) .

4 — Büyük Millet Meclisi muhasebe ve veznesinde icra kılınan teftiş ve tetkik neticesi hakkında $\frac{5}{46}$ numaralı Meclis Hesaplarının Tetkiki Encümeni mazbatası (Ruznameye)

5 — Yüksek Mühendis mektebi için senei atiyeye sarı taahhüdât icrası hakkında $\frac{1}{402}$ numaralı kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatası (Ruznameye)

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati : 14

Reis : Hasan B.

Kâtipler : Süreyya Tefrik B. (TOKAT) Avni B. (YOZGAT)

Reis — Celseyi açıyorum efendim.

İbrahim Alâettin B. (Sivas) — Ruzname hakkında maruzatım vardır.

Reis — Buyrun!

İbrahim Alâettin B. — Efendim geçen sene devair bütçeleri heyeti umumiyyeye sevk edilmeden evvel bir defada alakadar encümenlerde tetkik olunmasını mutazammın bir takrir arzetmiştim. Bu takrir heyeti umumiyyede nazarı dikkate alınarak Bütçe Encümenine havale edilmişti. Bu havale tarihi 29 mart 1928 dir. Numarası da $\frac{4}{23}$ dir. Nizamnamei dahilinin 36 ıncı maddesi şöyle diyor:

Otuz altıncı madde — Encümenlere muhavvel bir lâyiha ve ya teklif, havalesi gününden nihayet bir buçuk ay içinde heyeti

umumiyyeye gönderilmek lazım gelir.

Eğer encümen bu müddette müzakereyi neticelendiremezse esbabi mucibesini heyeti umumiyyeye bildirir.

Aksi takdirde mezkûr lâyiha veya teklifin doğrudan doğruya ruznameye alınmasını Hükümet veya sahibleri istemek hakkım haizdirler. Bendeniz nizamnamei dahilinin bu maddesine istinat ederek arzettiğim teklifin doğrudan doğruya ruznameye alınmasını rica ederim. Teklifim müzakereye mevzu olursa o zaman tabii ayrıca maruzatta bulunacağım.

Reis — Efendim, sahibi teklif noktai nazarım izah ettiler. Bu takriri gelecek celse ruznamesine alıp müzakere ederiz.

Ruznameye geçiyoruz.

3 — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER

¹/₂₄₈ Numaralı mandıra ve ağıllar kanunu lâyhâsı ve Ziraat ve Adliye Encümenleri mazbataları [1]

Reis — Bu kanunun ikinci müzakeresini yapacağız.

Mandıra ve ağıllar hakkında kanun

MADDE 1 — Bu kanunun neşrinden itibaren üç sene içinde koyun ve keçi sürülerinin ağıllarda kışlattırılması mecburidir.

Reis — Tadilname yoktur. Maddeyi Kabul edenler ... Kabul etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 2 — Kışlakta yapılacak ağıllar her yerin âdat ve icabına göre sürünün miktarile mütenasip büyüktükte ve hava ve ziya girmesine ve lüzumunda kolaylıkla temizlenmesine elverişli bir şekilde ve sürünün kar, yağmur ve vahşi hayvanlardan korunabilecek bir halde sağlam olarak yapılır.

Tahsin B. (Aydın) — Efendim, bu maddede yazıldığına göre ağıllar sürünün miktarile mütenasip vüs'atte yapılacak. Malumu aliniz, arazi başkasının, gelecek olan sürüler de başkasının malıdır. Bu sene bir araziye bir sürü gelir ve o sürü sahibinin bir kaç yüz hayvanı bulunur. Ertesi sene bu sürü başka bir yere gider, iki yüz hayvanlı bir sürü gelir. Binaen'aleyh bu her vakit tahalüf eden şeylerdir. Bendenize kalırsa kanunun tatbiki müşkül olacaktır. Sonra, bazı yerler vardır ki hiç bir vakit oralara kar yağmaz, yağsa bile sürüler bir gün içinde hemen kışlaklarına giderler. Asıl hayvanat oralarda barınır. Kışın sürüler daima oralara inerler. Oralarda ağıl yaptırmaya lüzum yoktur. Binaenaleyh bunların ayrılması, tasrih edilmesi lâzımdır. Bizde Avrupada Macaristanda olduğu gibi memleketimizin her tarafını kar basmaz. (*Doğru sesleri*) Bunlar çok mühim şeylerdir. Korkulur ki yapacağımız bu kanun ya vaktile Meclisi üç ay işgal eden baltalık kanunu gibi gayri kabili tatbik bir halde çıkar, yahut tatbik olunursa bizde sürücülük, ağılcılık, çobanlık münkariz olur ve bizde ağzımızı et gelsin diye Amerika-

ya açarız. Bu, üzerinde çok tevküf edilecek ve çok düşünülecek bir noktadır. Bedeniz bunların tetkikini rica ederim. Bunlar mıntakalara ayrılmalı. Lüzum ve ihtiyaç olmayan yerlerde ağıl yapmağa sürü sahiplerini mecbur etmek doğru olmaz.

Çünkü bir yere üç yüz koyunla bir çoban gelir. ertesi sene aynı yere iki yüz koyunla diğer bir çoban gelir. Bunların miktarı nasıl tayin ve tespit edilecektir. Bu üzerinde çok düşünülecek bir meseledir.

Eğer baltalık kanunu gibi yapılacaksa o başk. Binaenaleyh bunun için erbap mütehasısların fikirlerini de almak lazımdır. Yoksa korkarımki bizde çobanlık münkariz olacaktır ve zaten bu gün etin okkasını 150 kuruşa yiyoruz, yarın Amerikadan et bekleyeceğiz.

Reis — Efendim tadilname istiyoruz. Tadilname olmadığına göre maddeyi reye vazedeceğim.

Mâddeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler Kabul edilmiştir.

MADDE 3 — Ağıllar için lâzım olan kereste Devlet ormanlarından hiç bir resim verilmeksizin usulüne göre kesilir.

Reis — Üçüncü maddeyi kabul edenler ... Kabul etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 4 — Her yerin en büyük mülkiye memuru, ağılların bu kanundaki şartlara uygun surette yaptırılması için, bizzat veya alâkadar memurlar vasıtasile ve yahut tensip edeceği zatlar marifetiyle teftişat icra ve tedbirler ittihaz eder.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Kabul etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 5 — Yukarki maddede yazılı teftişin neticeleri peyderpey valiler tarafından İktisat vekâletine bildirilir. En iyi ağıl yapmış olanlara islahî hayvanat kanununun 27 inci maddesine tevfikan vekâletçe mükâfat verilir.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Kabul etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 6 — Arazilerini kışlak olarak sürü sahiplerine kiralamağı san'at ittihaz etmiş olan arazi sahipleri bu sürülere ait ağılı yapmağa mecburdurlar.

[1] Birinci müzakeresi 40 ve 50 inci in'ikat zabıt ceridesindedir.

Reis — Altıncı maddeyi kabul edenler ... Kabul etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 7 — Birinci maddede gösterilen müddet bittikten sonra bu kanunda yazılı hükümlere mugayir olarak sürülerini ağıllarda kışlatmayan sürü ve arazi sahipleri sulh mahkemesi karare ile elli lira dan iki yüz liraya kadar hafif para cezasına mahkûm edilir . Tekerrürü halinde evvelce verilmiş olan mahkûmiyet kararındaki miktarın iki katından aşağı olmamak üzere beş yüz liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Kabul etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 8 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Reis — Bir takrir vardır.

RİYASETİ CELİLEYE

Sekizinci maddenin (Bu kanun 1940 senesi bidayetinden itibaren meridir.) şeklinde tadilini teklif ediyorum.

Trabzon
Nebi Zade
Hamdi

Reis — Efendim , tarihi meriyete ait tadil teklifi yapıyor.

Selahattin Bey (Koca eli) — Zaten birinci maddede üç sene kaydı vardır.

Reis — Efendim, bu teklif kanunun on sene müddetle mevki meriyete girmemesi demektir. Maamafih reyinize arzedeceğim,

Nebi Zade Hamdi Bey (Trabzon — kanunun ikinci maddesinde ağılların ziyadar olmasına dair bir kayıt vardır. Henüz köylerimizdeki evler bile bu hale gelmemiştir. Evvela memleketimizdeki köy evleri bu şekle gelsin -ki buda ancak 940 da olabilir- ondan sonra ağıllar için bu şerait aranılmalı . Bendenizin tahmini-me göre bu şeraitin husulünden sonra kanun tatbik edilebilir.

Reis — Takrir sahibinin izahatı dahi bu lâyihanın intaç edilmemesine aittir. Kanunun heyeti umumiyesini rey alinize arzettiğim zaman söz alıp izah etseler daha iyi olur

zannederim. Bu teklif tarihi meriyete ait bir tekliftir, reddedilirse devam ederiz, kanunun 940 tarihinde mevki meriyete girmesi maddesini reyinize arz ediyorum.

Salahattin B. (Kocaeli) — Efendim, bu kanun Adliye Encümeninden de geçmiştir, encümen namına söylüyorum, kanunun birinci maddesinde esasen üç senelik bir müddet kabul edilmiştir. Bu müddet kabul edilmiş iken birde tarihi meriyeti on sene sonraya bırakmak buna münafat teşkil eder. Bu itibarla da takrir şayanı kabul değildir. Birinci maddede nazarı itibare alınmalıydı. Çünkü maddede kanun mevki meriyete geçtikten sonra daha üç senelik bir müddet vardır.

Reis — Efendim takriri reye arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Esas maddeyi reye arz ediyorum. Maddeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 9 — Bu kanunun hükümlerini icraya Adliye, Dahiliye ve İktisat vekilleri memurdur.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kanunun heyeti umumiyesini reyinize arz ediyorum.

Kanunun heyeti umumiyesini kabul edenler... Etmeyenler... Tereddüt hasıl oldu efendim.

Lâyihanın heyeti umumiyesini kabul edenler lütfen ayağa kalksınlar ... Kabul etmeyenler ayağa kalksınlar (*Tayini esami sesleri*) Efendim, birinci rey (78) ikinci rey (68) dir. Kanunun heyeti umumiyesi kabul edilmiştir.

Ruznamenin ikinci, üçüncü ve dördüncü maddeleri bugün tevzi edilmiştir. Beşinci madde ise tek mil vekâletleri alâkadar ettiği için şimdi ise hükümetten kimse bulunmadığından bu güü müzakere edilemeyecektir. Binaenaleyh perşembe günü saat 14 te toplanmak üzere inikada nihaye veriyorum.

Kapanma saati : 14,25